

značné blízkosti fronty. Navíc může být uskutečněn po částech, bude-li např. divize vyváděna z boje postupně a zasazována na jiném směru. Z toho vyplývají zvýšené nároky na dobře organizovanou pořádkovou službu, na spolehlivé zabezpečení ohroženého boku přesunující se divize nebo jednotlivých útvarů, na její ochranu ze vzduchu, zejména pak její zabezpečení před působením taktických jaderných zbraní a často i klasického dělostřelectva nepřítel.

Tato opatření bude řešit především armáda, avšak divize musí řešit příslušná opatření. Půjde především o vylčení bočních odřadů nebo boční pochodové záštity v síle praporu nebo pluku. Podle potřeby si vysílá na nejdůležitější směry

(stranou od pochodových os) stojící boční záštity nebo odřady k obsazení a udržení výhodných čar nebo objektů na dobu průchodu proudů divize. Tyto po splnění úkolu přecházejí zpravidla do druhého sledu divize nebo útvaru, který je vyslal. Bude-li divize procházet blízko fronty například pásmem jiné bojující divize, musí velitel i štáb přesunované divize včas vejít ve styk se štábem této divize a upřesnit osy i dobu průchodu své divize po těchto osách a zajistit způsob vzájemné informace o situaci obou divizí. Pro operativní řešení součinnostních otázek bude výhodné vzájemně si vyměnit styčné orgány. Zasažení divize po bočním manévru organizujeme v podstatě podle dříve uvedených zásad.

## Velení a řízení na teritoriu

Podplukovník Vlastimil Lidický

V článku chci zevšeobecnit některé zkušenosti a poznatky z praktického zabezpečování některých úkolů velení a řízení na teritoriu vojenského okruhu.

Jde o získané poznatky a zkušenosti

- v přípravě velitelů, štábů a orgánů velení a řízení na teritoriu;
- v metodickém postupu při přidělování, koordinaci a schvalování prostorů rozptýlení na teritoriu;
- při zpracovávání dokumentace pro řízení a zabezpečení úkolů teritoria a při teritoriálních cvičeních a nácvičích.

Cíle a úkoly přípravy velitelů, štábů a orgánů velení a řízení na teritoriu budou odlišné od polní přípravy velitelů a štábů. Některé předurčené „polní štáby (voj-ska)“, rozmístěné na teritoriu, nemohou ihned plnit bojové úkoly, ale až po doplnění na plánované počty nebo po zmobilizování.

Proto tyto štáby (i vojska) musí v dílčích otázkách zvládnout a podle se účinně na řešení těch úkolů teritoriálního zabezpečení, které vyplývají z jejich místa, dané situace a úkolů uložených zvláštními plány.

Zpočátku to mohou být tyto úkoly

- zabezpečení rychlého a plynulého doplnění na předepsané počty osob, techniky, výzbroje a materiálu nebo zmobili-

zování v plánem stanovených (nebo i zkrácených) lhůtách;

— účelné, operativní a rozhodné vyřešení každé možné situace v průběhu této činnosti nebo jejího přímého narušení se znalostí prostorových, kádrových, materiálních a časových rezerv a všestranným využitím možností manévru;

— včasné soustředění vojsk, jejich všestranné zabezpečení v organizované vyvedení na pochodové osy se současným aktivováním všech prvků velení a zabezpečení přesunu (je-li počítáno s přepravou po železnici pak též vyvedení do nakládacích prostorů a zahájení řízeného nakládání vojenských transportů);

— vlastní přesun (převoz po železnici) teritoriím směrem k frontě.

Tyto úkoly bude velení teritoria zabezpečovat v úzké a nepřetržité součinnosti s různými jinými teritoriálními orgány státními a stranickými.

Jelikož počáteční období války a proto i řízení všeobecné mobilizace bude obsahově a situačně nejnáročnějším obdobím, budou obsahem přípravy velitelů a štábů polních vojsk, štábů, útvarů a zařízení i takové otázky, které řeší:

- zvládnutí, procvičení a prohloubení pevného řízení a zabezpečení této činnosti;

- získání příslušných praktických návyků v práci velitelů a štábů a ověření zkušeností získaných součinností stykem s teritoriálními orgány;

- prověření reálnosti a účelnosti skutečných plánovaných opatření a prvků jejich zabezpečení;

- další rozšíření znalostí celkové problematiky těchto úkolů.

Je tedy vidět, že to, co nazýváme tzv. teritoriální přípravou (tento název není přesný, ale je již zžitý) postihuje v některých dílčích částech i přípravu štábů, vojsk a zařízení předurčených k plnění bojových úkolů na frontě.

Je proto výhodné spojit v některých opatřeních přípravu velitelů a štábů oba dva druhy příprav, tj. polní i teritoriální přípravu. Nejvýhodnějšími formami přípravy velitelů a štábů jsou velitelsko-štábní cvičení, válečné hry, skupinová cvičení a letučky, které dělíme na dvě části:

**I. část — teritoriální,** ve které procvičujeme a řešíme

- doplnění nebo mobilizaci;
- podíl na řešení některých prvků ochrany a obrany teritoria;
- manévry na teritoriu, zaujetí výchozí sestavy pro přesun a vlastní přesun teritoriem směrem k frontě;
- předání vojsk do podřízenosti polního velení.

**II. část — polní,** ve které procvičujeme a řešíme úkoly polní přípravy velitelů a štábů.

Mezi I. a II. část obvykle vsuneme operační skok. V I. části přibíráme i některé užší štáby a zástupce teritoriálních orgánů (vojenských, státních i stranických) k řešení otázek zabezpečení součinnosti, vzájemného sládnění úkolů a vlastního poznání osob pracujících na těchto společných úkolech.

Kromě těchto opatření organizujeme nácviky bojové a mobilizační pohotovosti, takticko-mobilizační cvičení, součinnosti

letučky, porady, dohovory, ukázková zameštnání a ukázky. Cílem těchto opatření je zvládnout a procvičit metody plnění hlavních úkolů, získat návyky v praktické organizaci účinné součinnosti a všestranného zabezpečení. Je jisté správné, že většina těchto opatření je v řízení a řešení úkolů zaměřena právě na konkrétní úkoly jednotlivých štábů (orgánů) a vychází z potřeb vyplývajících z jejich vlastních úkolů, daných jejich rozmístěním na teritoriu, úkoly za branné pohotovosti státu a možné složité situace.

Z praktického hlediska je hlavní zásadou všech plánovaných opatření vzájemná sládnost především při zabezpečení úkolů bojové a mobilizační pohotovosti. Např. v podmínkách značně zrámcovaných svazků a útvarů bude uvádění do bojové pohotovosti přecházet do pohotovosti ke zmobilizování, jelikož smými mírovými počty sotva stačí pokrýt potřebu sil a prostředků k zabezpečení řízení a vlastního průběhu mobilizace.

Otázky sládnosti nabývají konkrétního výrazu jak v otázkách řešení a vlastního plánování těchto opatření, tak především v otázkách praktického řízení a zabezpečování těchto úkolů v součinnosti se všemi zainteresovanými orgány. Proto nácviky bojové a mobilizační pohotovosti, součinnosti cvičení, dohovory a porady u svazků a útvarů jsou uskutečňovány za přítomnosti hlavních funkcionářů příslušné KVS (OVS), KO a ostatních orgánů státu a branných složek. Tím se stávají všechna součinnostní přijatá opatření souhrnem závěrů, vyplývajících z potřeb, stávajících možností a dokonalého využití místních podmínek. Při těchto úkolech dochází i k vzájemnému osobnímu poznání spolupracujících, což je pro úspěšné plnění úkolů přínosem. Zde musí být v souhrnu všech opatření dosaženo hlavního cíle, tj. aby přechod od pohotovosti ke zmobilizování k mobilizační a bojové pohotovosti byl co nejjednodušší co nejrychlejší a proto i vysoce organizovaný.

Zkušenosti ukázaly, že součinnosti dohovory na stupni svazek — KVS (útvary — OVS), je třeba organizovat i 2krát ročně se zaměřením na hlavní problémy úkolů, a to u jednotlivých KVS za účasti podřízených OVS (MěVS), hlavních funkcionářů doplňovaných vojsk a součinnostních orgánů. Velení VO je řídí a usměruje, hlavně ve smyslu zabezpečení případné mezikrajové nebo mezisvazkové součinnosti.

Celkově řešíme s podřízenými podle

jejich úkolů a předurčení především tyto obsahové otázky:

- zabezpečení mobilizace vojsk, zařízení a orgánů velení a řízení na teritoriu v plánovaných nebo i zkrácených časových lhůtách;

- velení a řízení na teritoriu v podmínkách složité pozemní, vzdušné a radiální situace;

- organizaci, řízení a zabezpečení přesunů a veškeré dopravy na teritoriu;

- organizaci a úkoly ochrany a obrany teritoria;

- odstraňování následků napadení nepřítel s důrazem na rychlou obnovu velení, dopravu a akceschopnost teritoria;

- materiální, technické a zdravotnické zabezpečení všech jmenovaných úkolů vojenského velení na teritoriu.

Je výhodné, aby velitelé a štáby procvičovali úkoly teritoriální přípravy na dokumentech skutečných nebo jim formou a obsahem podobných. Je jisté pochopitelné, že při cvičení nebo náviku na skutečných dokumentech musíme mít souhlas nadřízeného náčelníka a procvičujeme jen takový okruh funkcí, kteří jsou s těmito dokumenty obeznámeni nebo jsou k pracím na nich připuštěni. Raději však pro tato cvičení vyhotovujeme cvičné základní a výchozí dokumenty.

K prověření určitých skutečností, např. pracovních podmínek, některých speciálních zařízení nebo k získání nutných podkladů (čas, podmínek pro utajení, součinnost apod.) potřebných k řešení problémů zabezpečení práce velitelství v předurčených objektech (prostorech), můžeme tato cvičení organizovat na plánovaných pracovištích (se souhlasem nadřízeného a za předpokladu, že všichni účastníci cvičení jsou se skutečnými pracovišti seznámeni a mají odpovídající funkce).

—☆—

Získali jsme určité zkušenosti a poznatky v otázkách správného a účelného rozdělení prostorů teritoria k rozmístění a zmobilizování štábů, vojsk a zařízení, k rozptýlení a vývozu materiálu a k zabezpečení manévru vyvedenými a doplňovanými vojsky a zařízeními v součinnosti s ostatními brannými složkami státu a prvky ochrany a obrany území.

Nejde zde jen o objekty (tzn. budovy, vybudované prostory, zařízení a místa), které jsou vyčleňovány pro potřebu vojsk (zřízení mobilizačních pracovišť apod.) součinnostním dohovorem a příslušnou

komisí obrany a zabezpečovány vydanými výměry, na objekty ukládanými ve zpracované dokumentaci. Jde hlavně o prostory rozptýlení v terénu (hlavní a záložní) k vyvedení za bojového poplachu, ke zmobilizování, rozptýlení techniky, materiálu a případnému manévru štábů, vojsk a zařízení.

Platí zde zásada, že okruh je v této otázce stupeň řídicí a schvalující rozdělení prostorů rozptýlení na teritoriu a krajská vojenská správa zde představuje stupeň výkonný, tj. řešící a koordinující.

Nyní k vlastní metodice a postupu v procesu přidělování prostorů rozptýlení na teritoriu VO.

Velení okruhu dostane od nadřízeného spolu s písemným nařízením pro koordinaci prostorů též prostory, které se vyčleňují pro vojska, štáby a zařízení nadřízeného (hlavně speciální druhy vojsk a letectvo) nebo pro ústřední a součinnostní orgány strany, státu, MV a prvky ochrany — obrany a řízení na teritoriu. Tyto byvají uvedeny v příloze na mapě 1 : 200 000 nebo na oleátě.

Tyto prostory doplní velení okruhu o své požadavky (návrhy) na prostory a rozdělí je na příslušné krajské vojenské správy podle příslušnosti na mapách (oleátě) stejného měřítka (tj. ve výpisech). Krajská vojenská správa mezitím přijímá požadavky na vyčlenění prostorů od všech uživatelů, dislokovaných na území příslušného kraje, prostřednictvím podřízených OVS (MěVS) a od krajských součinnostních partnerů a mimoarmádních složek. Obdobným způsobem získávají požadavky na prostory rozptýlení příslušné OVS (MěVS) na svém stupni (tj. od útvarů, zařízení a útvarů armády, součinnostních orgánů apod.).

Po soustředění všech požadavků v rámci příslušného kraje **náčelník krajské vojenské správy koordinuje prostory rozptýlení na území kraje**, tj. sladí vyčlenění prostorů mezi jednotlivými okresy, žadateli a brannými složkami a orgány strany, státu a potřebami ČSLA za přímé účasti žadatelů, kteří jsou za tím účelem k jednání přizváni. Vyskytuje-li se při koordinaci přesto dílčí nesouhlas, nemohou-li se dva uživatelé vzájemně dohodnout a náčelník KVS nemůže sám vzniklou situaci vyřešit, nebo přesahují-li požadavky na prostory rozptýlení územní hranice kraje a je třeba otázky sladit na mezikrajskovém stupni (mezi dvěma KVS), rozhoduje o jejich přidělení s konečnou platností

velení okruhu, které se ve stanoveném termínu (na závěr jednání) dostaví a příslušnou KVS k závěru a konečnému schválení rozdělení prostorů rozptýlení. K tomu závěrečnému jednání jsou zváni též ti žadatelé, jejichž požadavky na prostory rozptýlení se při závěrečném schvalovacím procesu projednávají a upřesňují.

Pokládám za důležité zde zdůraznit tyto zkušenosti:

1. Prostory rozptýlení je výhodné koordinovat přímo u výkonných orgánů, tj. u příslušné krajské vojenské správy. Proto se plně osvědčilo, **aby funkcionáři okruhu vyjžděli ke KVS, kde proces sladování a rozdělení probíhá a kde se návrh na rozdělení zároveň schvaluje.**

2. Stupeň KVS vede prostory rozptýlení obdobně jako VO na mapách měřítka 1:200 000. Stupeň nižší na mapách 1:100 000.

3. Zvlášť přesně se zakreslují v prostorech místa velení počínaje útvarem a volená pracoviště (přijímací střediska, regulační místa) apod.

4. Pro přehlednost se jednotlivé prostory rozptýlení podmalovávají různými barevnými odstíny podle příslušnosti.

Ke stanovenému dni, kdy probíhá závěrečné jednání a schvalovací proces, soustřeďuje KVS (překresluje) požadavky OVS a zúčastněných orgánů na mapu kraje (1:200 000) a rozdělení prostorů sladuje. Při nesrovnalostech během sladování se řídí **stanoveným pořadím důležitosti a významu** příslušného druhu vojska, orgánu velení, ústavu či zařízení. Na této mapě

mu k rozhodnutí ty problémy a nesrovnalosti, které není v rámci své pravomoci schopen vyřešit. Po projednání a vyřešení všech otázek velitel VO schválí svým podpisem na mapě kraje přidělené prostory. Tím zakončí schvalovací proces.

Krajská vojenská správa pak přesně zakres schváleného rozdělení prostorů rozptýlení rozdělí žadatelům a podřízeným OVS a jeden výtisk mapy prostorů rozptýlení v kraji předkládá jako hlášení na velení VO, které po obdržení těchto hlášení od všech KVS zpracovává souhrnnou mapu prostorů rozptýlení na teritoriu a předkládá ji rovněž jako hlášení nadřízenému.

Možná metoda a postup při koordinaci prostorů viz **přílohu 1:**

—☆—

Stále je dosti dohadů, jaká měřítka topografických map jsou pro cvičení nebo zpracovanou dokumentaci na tom či onom stupni velení nejvýhodnější.

Zkušenosti ukazují, že zpracované grafické dokumenty je třeba rozdělit do skupin podle účelu, ke kterému slouží. Jde-li o grafické orientační a hrubé uvedení podkladů a skutečností, pak používáme vždy mapu malého měřítka. Má-li být dokument detailní a úplný (pro příslušný stupeň), pak používáme map měřítka větších. Pokládám za výhodné použít pro jednotlivé stupně velení na teritoriu mapy těchto měřítka:

| Poř. čís. | Stupeň velení                                       | Dokumenty                   |                      | Poznámka                                                                                                  |
|-----------|-----------------------------------------------------|-----------------------------|----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                                                     | podkladové (orientační)     | pracovní (plánovací) |                                                                                                           |
| 1.        | (OVS, MěVS), útvary ústavy a zařízení, na teritoriu | 1 : 100 000<br>(1 : 50 000) |                      | Pro některé zvláštní úkoly lze použít i map jiných měřítka (i těch největších) nebo i plánů, nebo náčrtů. |
| 2.        | KVS, svazky a některé teritoriální orgány           | 1 : 200 000                 | 1 : 100 000          |                                                                                                           |
| 3.        | VO                                                  | 1 : 500 000                 | 1 : 200 000          |                                                                                                           |

též žadatelé potvrzují svým podpisem, že vzali výsledky koordinace prostorů na vědomí a že s vyčleněnými prostory souhlasí.

Náčelník KVS potom velitel VO (nebo jeho určenému zástupci) hlásí výsledek koordinace prostorů rozptýlení a předloží

jakovým rozdělením jsme dosáhli toho, že vzájemný styk a přímé velení je zabezpečeno u nadřízeného i podřízeného prací na mapách stejného měřítka, a to:

— OVS (MěVS) a KVS na mapách 1 : 100 000;

— KVS, svazky a VO na mapách 1 : 200 000.

Základem styku VO s MNO jsou pak obě měřítka map, a to 1:200 000 i 1:500 000. Myslím však, že i teritoriální velení MNO (jak dokázala cvičení) by mělo hlavní dokumentaci a potřebné údaje k velení a řízení vést především na mapě 1 : 200 000, která svojí strukturou, obsahem a přesností těmto cílům nejvíce odpovídá.

K vzájemnému utajenému styku jednotlivých stupňů velení se pro stanovená měřítka map vydává příslušné kódování.

Má-li se velení okruhu rychle, přesně a včas rozhodnout, musí i dokonale znát podmínky (situaci) svých podřízených a celkovou místní situaci na teritoriu. Jedním z důležitých podkladů k rozhodování teritoriálních stupňů velení (VO, KVS, OVS) je povšechná znalost všech místních podmínek. Souhrn těchto skutečností tvoří jednu část podkladů k řešení úkolů řízení a velení na příslušném stupni, prováděcí plány, plány činnosti a zabezpečení část druhou a pomocné dokumenty část třetí.

**1. Nejprve k první části dokumentů,** tj. podkladů a prvků, které jsou rázu orientačního, tj. ve svém souhrnu dávají rychlý a přesný přehled o současném stavu, situaci a zabezpečení.

Tyto dokumenty se zpracovávají na základě hlášení podřízených, vzájemných informací a sdělení součinnostních orgánů a nadřízeného. Takovými dokumenty jsou např.:

— plány spojení se všemi podřízenými, nadřízeným, sousedy a součinnostním spojením;

— přehledy o rozmístění (vyvedení) štábů vojsk, útvarů a zařízení míst velení, prvků TRHS a všech orgánů (složek) řízení na teritoriu;

— přehledy o rozmístění (umístění) a kapacitě opravárenských zařízení, tylových prvků zabezpečení (výrobu, skladů apod.), skladů materiálu, počítaje v to i zařízení a sklady občanského (družstevního, komunálního a státního) charakteru;

— přehledy o rozmístění a úkolech prvků zdravotnického zabezpečení;

— přehledy o stavu, vybudování a připravenosti území teritoria, o stavu a zabezpečení vyčleněných silnic a železnic k zabezpečení dopravy, o síti, stavu vybudování a zabezpečení letišť, o zdrojích pitné vody a jejich kapacitě, o zabezpečení a řízení vodního režimu na tocích a vodních nádržích, o kapacitě a rozmístění objektů na teritoriu a o jejich plánovaném využití,

o rozmístění a úkolech všech prvků ochrany a obrany na teritoriu a jiné.

Do této skupiny dokumentů též patří přehledy a výpisy z plánů a úkolů řízených, organizovaných a zabezpečovaných mimoarmádními složkami státu (evakuace, odstranění následků jaderného napadení, zdravotnické zabezpečení apod.) zároveň s tabulkami a přehledy o silách a prostředcích, vyčleněných pro komise obrany, CO, LM, vyčlenění styčných orgánů a skupin k zabezpečení stálé a nepřetržité součinnosti apod.

Tato část dokumentů je nejobsáhlejší, vyžaduje při zpracování poměrně hodně úsilí a je založena nejen na vlastních znalostech, ale zejména na výsledcích vzájemné součinnosti a informovanosti. Jednotlivé dokumenty jsou zpracovávány většinou graficky (na mapách či náčrtech) s legendou nebo formou přehledných tabulek.

**2. Druhou částí dokumentů** jsou dokumenty řídicí, prováděcí, plány činnosti a zabezpečení. Do této skupiny dokumentů, které jsou většinou textové (tabulkové), patří např.:

— plány činnosti orgánu velení při realizaci určitých opatření;

— plány činnosti jednotlivých složek a hlavních funkcionářů;

— plány kontrol a výjezdů;

— plány a obsahové otázky organizované součinnosti;

— plány materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení;

— výkazy o počtech osob, materiálu a techniky apod.

Tyto plány jsou zpracovávány po jednotlivých etapách a stupních uvádění teritoria do pohotovosti a ve svém komplexu znamenají v podstatě metodu a možné způsoby řešení všech nejpravděpodobnějších situací opatření a úkolů velení (funkcionářů) v dané etapě. S obdobnými cíli a strukturou jsou zpracovávány plány kontrolní činnosti.

Zde, myslím, stojí za úvahu se zamyslet nad tím, že dosavadní přílišná specializace v jednotlivých druhích činnosti za nechala do určité míry svůj nesprávný odraz na plánování činnosti řídicích orgánů. V tomto případě se doposud otázka před specializací úkolů do čela problémů.

Vysvětlím blíže tyto problémy na příkladech: Požadujeme, aby hlavní funkcionáři měli ve všech zpracovávaných plánech své osobní plány činnosti, např. v plánu bojového poplachu, v mobilizačních plánech,



v dokumentaci k řízení úkolů na teritoriu a jiných.

Požadavek, aby tyto úkoly byly řízeny na základě správných, obsahově úplných, metodicky účelných a přesných plánů, je plně opodstatněný. Je však třeba zvážit, jak tyto plány sladit a soustředit do jednoho plánu, tj. do plánu všezahrnující činnosti, která spočívá v řízení a plnění úkolů na teritoriu (do kterého spadá i bojový poplach i mobilizace).

Podle našich poznatků měli by hlavní funkcionáři VO mít tyto plány:

- plán osobní činnosti při plnění úkolů při uvádění VO do bojové pohotovosti (v plánu bojového poplachu velitelství VO);

- plán osobní činnosti k řízení úkolů vyplývajících z místa a úlohy VO jako teritoriálního velení (v teritoriální dokumentaci). V tomto plánu jsou rozpracovány úkoly a činnost při uvádění podřízených do bojové pohotovosti a do pohotovosti ke mobilizování, při řízení průběhu mobilizace na teritoriu společně s úkoly a činností teritoria. Tuto zásadu plně uplatníme u hlavních a řídicích orgánů. Orgány s materiální odpovědností mají ještě dílčí plány materiálního zabezpečení úkolů mobilizace v mobilizačním plánu.

3. Třetí částí jsou dokumenty pomocného rázu a mezi ně kromě jiných patří:

- pomůcky pro spojení (varianty volacích znaků, telefonní seznamy apod.),
- pomůcky pro utajení (kódy, hovorové a signální tabulky),
- tabulky počtů, různá témata apod.

—☆—

I když je problematika příprav a zabezpečení teritoriálního charakteru poměrně mladší než otázky polní přípravy a proto i méně propracovaná, přece je jen pro ty funkcionáře, kteří již mají v těchto otázkách dosti zkušeností a pracují na tomto úseku více let, již dostatečným stupněm poznání zásad, metod a forem práce při řešení těchto úkolů. Všechny zkušenosti hlavně rázu celoodvodního nelze z momentálních příčin realizovat ihned, ač by si řešení nutně vyžadovaly. Jejich okamžité řešení v armádě naráží na celý řad opatření národního hospodářství a ovlivňuje návaznou činnost na jednotlivé odvětví složek státu, dopravy, spojů apod.

Jedním z nedostatků je, že důsledný, jednotný systém velení a spojení na teritoriu k zabezpečení součinnosti není z různých

ných (vážných a zdůvodněných) příčin plně realizován a zabezpečen. Největší potíže jsou na stupni okruh a kraj, přičemž velení na stupni kraje je na tom poměrně hůře než u VO.

Krajské vojenské správy nemají totiž ještě vybudovány organizační, kádrové a materiální podmínky k tomu, aby mohly zabezpečit po všech stránkách komplexní velení a řízení na území kraje. Aby KVS mohla tyto úkoly odpovědně plnit, musí:

- být jediným orgánem velení na území kraje po stránce vojenské (armády);

- mít vlastní organizaci, odpovídající požadovaným úkolům ve vztahu k řízení a velení na teritoriu;

- mít příslušnou pravomoc a kompetenci zasahovat do úkolů štábů a vojsk dislokovaných na území kraje, vyžaduje-li to potřeba a celková situace při plnění hlavních úkolů;

- mít odpovídající síly a prostředky k velení;

- mít odpovídající materiální, technické a zdravotnické zabezpečení.

Velitelé takových orgánů by měli být zkušení, politicky pevní a především odborně vyspělí jedinci; to plně platí i pro jednotlivé další hlavní funkce ve štábu a celém velení.

Do organizační struktury takového orgánu velení v kraji můžeme podle zkušeností zahrnout:

- velitele,
- politické oddělení,
- štáb (náčelníka štábu, složku operační, složku mobilizační do skupin, složku spojovací, orgán pro speciální spojení, radiační skupinu, pomocné složky štábu),
- jednotlivé složky:
  - výcvikovou,
  - chemickou,
  - dopravní,
  - technickou,
  - materiální [týl];
- odpovídající provozní a zabezpečovací jednotky:
  - dopravní,
  - spojovací,
  - chemické,
  - vrtulníkový roj radiačního průzkumu.

Je možné uvážit, promyslet účelnost a použití dalších funkcionářů druhů vojsk (letectva, dělostřelectva, ženijního vojska

aj.) v tomto orgánu velení; obdobně promyslet vytvoření styčných orgánů, skupin apod.

To jsou jen možné náměty vyplývající ze získaných zkušeností a poznatků. Bude ještě vhodné, aby tyto otázky hlouběji studovali a zpracovávali především funkcionáři, kteří mohou zkušenosti, poznatky a potřeby řešit konkrétně a uvádět je v život. Stálo by snad za úvahu po teore-

tickém a vědeckém rozpracování a zvážení těchto otázek vytvořit takový orgán velení v kraji na určitou zkušební dobu a získané poznatky plně aplikovat na úseku zabezpečení a realizace úkolů v celarmádním měřítku.

Z uvedeného vysvítá, že ve studiu úkolů a rozvoje teritoriální připravenosti narážíme stále na nové a nové otázky, které si zasluhují pozornost a řešení.

## **Příprava teritoriálních orgánů velení**

*Podplukovník Vladimír Polcar*

Jedním z rozhodujících úkolů orgánů teritoriálního velení v počátečním období války je zabezpečit včasné zmobilizování svazků, útvarů a týlových zařízení a předat je v plánovaných časových lhůtách orgánům polního velení.

Souběžně s tímto úkolem zabezpečují všechny další úkoly vyplývající z požadavku ochrany a obrany teritoria.

K těmto jistě vážným a složitým úkolům je třeba již v míru tyto orgány připravovat. Prozatím je nejnižším stupněm teritoriálního velení vojenský okruh. V posledních letech VVO reálně a s perspektivou usměrňoval přípravu KVS, OVS, svazků, útvarů a týlových útvarů a zařízení k zabezpečení úkolů za branné pohotovosti státu.

Svázanost bojového poplachu s mobilizací, která je v mírových podmínkách VVO rozhodující, dávala podklady k řešení různých forem přípravy.

Za nejvýhodnější formy přípravy považují:

**1. Součinnostní porady a dohovory na stupni útvar (zařízení) svazek s doplňující okresní (krajskou) vojenskou správou.**

Jich cílem je sladit a upřesnit vzájemné požadavky i možnosti k zabezpečení plánovaných mobilizačních úkolů.

Podle poznatků jde především o vyčleňování předurčených osob, motorových vozidel a jiné techniky. Důležitou otázkou je i sladění vzájemné činnosti pro vyrozumění a příjem záloh.

Součinnostní porady organizujeme zpravidla 2krát za výcvikový rok a to v období zpracovávání nebo upřesňování mobilizačního plánu — květen až červen a po dosažení pohotovosti k zmobilizování — listopad až prosinec.

Probíhají na stupni OVS — doplňovaný útvar (zařízení) a KVS — doplňovaný svazek (útvary). Poradu připraví a řídí příslušný náčelník KVS (OVS) se svými hlavními funkcionáři, za svazek (útvary) se zúčastňuje velitel nebo náčelník štábu s příslušnými náčelníky složek podle rozsahu a důležitosti řešených otázek.

Jde o velmi účinné a konkrétní opatření k zabezpečení reálnosti mobilizačních plánů vzhledem k častým změnám v pobytu osob i motorových vozidel jak v rámci okresu, tak i kraje a dále vzhledem ke změnám organizace i dislokace vojsk v daném obvodu.

**2. Společné nácviky k zabezpečení bojové a mobilizační pohotovosti a komplexní prověrky.**

Požadavek svázanosti plánů bojového poplachu s mobilizačními plány, odpovědnost jak vševojskových velitelů a štábů, tak i orgánů MVS vyžaduje, aby funkcionáři těchto velitelských stupňů měli i praktickou znalost o plnění úkolů a časových potřebách.

Velitelé svazků a útvarů proto provádějí 1—2 nácviky bojové a mobilizační pohotovosti za výcvikové období za účasti funkcionářů KVS (OVS). Plán nácviku je zpracován po dohovoru s náčelníkem